

V průběhu předstihového průzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/10) v roce 2021 bylo odkryto několik objektů ze střední doby hradištní. Jednalo se o čtvercovou zemnici se zbytky otopného zařízení (obr. 38) a zásobní jámu, v níž byl nalezen žernov (obr. 39). Další objekty zůstaly bez bližší interpretace.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During a rescue excavation in 2021 on the route of the Moravia high-pressure gas pipeline in Čejč (Hodonín District), the Middle Hillfort period features were excavated (Fig. 38, 39).

Ivan Čižmář, Richard Bíško

Čelechovice na Hané (okr. Prostějov)

„Podskální“, parc. č. 2054–2056.

Středohradištní období (RS3), mladohradištní období (RS4).

Sídlíště, železářský areál, hrob. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -558292.81, -1127863.07

Ve dnech 24. července až 14. října 2021 probíhal v severní části katastrálního území Čelechovice na Hané v údolí pod polohou s pomístním názvem Skřivan záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou vodohospodářských opatření, polní cesty a úpravou krajinné zeleně. V návaznosti na realizované zemní práce se podařilo zachytit, odkryt a zdokumentovat celkem 33 archeologických objektů a situací reprezentujících dvě výrazné etapy dosud neznámého osídlení tohoto místa – vedle raného středověku i mladší dobu železnou (Fojtík 2022). Chronologicky mladší, svými stopami však ještě výraznější doklady lidské přítomnosti zanechala prostorově rozsáhlejší osada raného středověku, která zde vznikla zřejmě již v době velkomoravské a dožila se až období mladohradištního. V jejím kontextu jsou nejzajímavější terénní situace časově spadající do 2. poloviny 10. století, kam zřejmě náleží i pozůstatky baterie železářských pecí, objevené při břehu dnes již zaniklé vodoteče. Za příklad

přímo učebnicový můžeme označit zemnici (obj. č. 531) s relikty kamenné pece či spíše krbu (obr. 40), doplněnou v rohu zásobní (obilnou) jámou, jejíž zásyp vydal vedle kolekce příznačné keramiky, zvířecích kostí nebo trosek mazanice pražnice k dosoušení obilí (srov. Mařík 1997) též drobný stříbrný peníz (tzv. obol), spadající do samotného závěru 10. století (okruh tzv. nepřidělených ražeb považovaných za možné „pokusy“ o první moravskou minci; k problematice viz např. Fojtík et al. 2015, 13; Videman 2015, 208–214). Vysoce neobvyklým nálezem je skelet dospělého muže pohřbeného do jednoho z běžných sídlištních objektů (obr. 41). Jeho předběžné antropologické posouzení poukazuje nejen na kvalitní výživu, ale i na těžkou práci, projevující se místy až extrémními svalovými úpony (např. na prstech rukou). V kontextu prokazatelné ekonomické orientace osady na železářskou výrobu můžeme hovořit o možném pohřbu hutníka nebo kováře, což se pokusí prokázat započaté antropologické a chemické expertízy.

Literatura

Fojtík, P. 2022: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 63(1), 184.

Fojtík, P., Videman, J., Richtera, L., Mazík, M., Zmrzlý, M. 2015: Dva mincovní nálezy z konce 10. století z Držovic (okr. Prostějov). *Numismatický sborník* 29(2), 3–15.

Mařík, J. 1997: *Pánve klučovského typu*. Zprávy ČAS, Supplément 32. Praha: Česká archeologická společnost.

Videman, J. 2015: Významná centra na Moravě v 10.–11. století pohledem nálezů mincí – aktuální stav poznání. I. Hradiště Staré zámky v Brně-Lišni. *Přehled výzkumů* 56(2), 201–219.

Summary

A part of an early medieval settlement (Fig. 40) was excavated in 2021 during the construction of water management measures and a field road at the ‘Podskální’ site in Čelechovice na Hané (Prostějov District). To date, the settlement has only been generally dated from the 9th- to 11th-centuries. Of most interest are the archaeological contexts dating back to the second half of the 10th century, which probably include the remains of several iron furnaces discovered by the bank of a defunct watercourse. An unusual find is the skeleton of an adult man buried in one of the early medieval settlement pits (Fig. 41).

Pavel Fojtík

Obr. 40. Čelechovice na Hané. Chata se zbytky kamenné pece/krbu datovaná do závěru 10. století. Foto P. Fojtík.

Fig. 40. Čelechovice na Hané. A dwelling with the oven/fireplace remains dated to the end of the 10th century. Photo by P. Fojtík.

Obr. 41. Čelechovice na Hané. Skelet dospělého muže (hutníka/kováře?) pohřbeného do raně středověké sídlištní jámy. Foto P. Fojtík.

Fig. 41. Čelechovice na Hané. The skeleton of an adult man (metallurgist/blacksmith?) buried in the early medieval pit. Photo by P. Fojtík.